

פרוטוקול מס' 29/7

מישיבת ועדת העבודה
מיום ד', כ"ה בסיון תשט"ו - 15.6.55
(בשעה 9.00)

חברי הועדה:

נכח:

- ע. גוברין - היו"ד
- ה. ברגר
- א. וילנסקה
- ז' טברסקי
- א. רימלט
- י. ריפתין
- א. שוסטק
- ר. שרי

מוזמנים:

- ישראל עמיר - ראש אגף כוח אדם במשרד
הבטחון
- מר קלייף - סגן היועץ המשפטי של משרד
הבטחון
- מר ויינז - מטעם משרד המשפטים.

חסרי:

- ב. צ. הראל
- פ. חמראן
- ק. כהנא
- ח. למדן
- א. מסופ
- ט. קלמר
- א. תבורי

חוק הנכ"ח (תגמולים ושיקום) (תיקון)
תשט"ו-1955.

סדר-היום:

היו"ר ע. גונברין:

פוחח אה הישיבה.
נדון היום בחוק הנכים (תגמולים ושיקום)
(תיקון) תשס"ו-1955. נשמע קודם את נציגי משרד הבטחון.

מר עכיר:

בדרך-כלל הצעה החוק עונה על הדרישות
העיקריות שכל מדינה מסודרת צריכה לדאוג
להן. חילקנו את הנכים לשלוש קבוצות. יצאנו מתוך הנחה שהמדינה צריכה
לדאוג, בראש וראשונה, לאלה שאינם סמיגלים להשתכר. במידה שהנכה הוא במצב
נכות כזה שאין לו כל אפשרות להרוויח, אין לו כל אפשרות לעבוד, הובת
המדינה לתח לו את מלוא הקיום ההוגן. לגבי נכים אלה קבענו תגמול בשיעור
משכורתו של עובד מדינה בדרגה 13, מתוך ידיעה שלמעשה זוהי דרגה גבוהה
יותר, כי התגמול משוחרר ממס-הכנסה.

כוונתנו שהנכה ייהפך לאזרח מועיל, שווה
בין שווים, עובד ומרוויח אח לחמו, והתגמול בא כחוספת בגלל ההוצאות
המיוחדות הנגרמות עקב הנכות. אם לקחת בחשבון שקיים במדינה חוק הנותן
למחלקת השיקום את האפשרות לחייב מעביד לקלוט נכים בעבודה, יש לנו תודות
לכך האפשרות לסדר את רוב דורשי העבודה מביין הנכים הללו, כך שכל נכה
יכול להרוויח לפחות את מה שמרוויח עובד מדינה בדרגה 15 נוסף לתגמול
שהוא מקבל.

החברר מתוך הנסיון ששיטת ההפחתות
בדרך כלל לא הובילה אותנו בכיוון הנכון. לעתים קרובות לא היה לנכה
כל רצון להתקדם בעבודה, כי ברגע שהתחיל להרוויח יותר הפחיתו יותר
מתגמול, ולמעשה כל החקירות בעבודה לא היתה מלווה בתוספת חילום.

חובת הגשת הצהרות ע"י הנכה לעתים
הורידה אנשים מהדרך הישרה והעמידה את עובדי המחלקה במצב לא נוח
היה עליהם לבדוק ולחקור את הנכה השתכר וכמה. מכיין שקבענו תגמול
מיוחד נוסף לנכה שהוא מחומר פרנסה, אין כל מניעה לבטל את שיטת
ההפחתות ולתת תגמול שווה לכולם.

כתוצאה מזה באה ההצעה להצטרף את
תגמול הקבע ל-2/3 מדרגה 15, אם כי למעשה הסכום שיקבל הנכה הוא 2/3
מדרגה 13, כי נוסף לכך שהתגמול עצמו משוחרר ממס-הכנסה יש לכל נכה
ניכויים ממס הכנסה גם לגבי תשלומים אחרים.

זה היה היסוד ל-3 התיקונים העיקריים
המובאים בהצעת החוק. ניסינו לראות באיזו מידה מצבנו, מבחינת מצבן של
מדינות אחרות, עלול להשחנות בגלל תיקון החוק. מחברר שמצבנו נשאר כפי
שהיה קודם - ארצנו נמנית בין שש המדינות הראשונות בעולם לפי התגמול
המשתלם ולפי יכולת הקנייה שלו.

חוק הנכים: קבוצה מסודרת, קבוצה מפגרת וקבוצת ביניים. על הקבוצה
המסודרת נמנוח הארצות: דניה, ארצות הברית, הולנד, קנדה, נורבגיה
וישראל. על הקבוצה המפגרת נמנית הארצות: פינלנד, יוגוסלביה, יפן
וגרמניה. על קבוצת הביניים נמנות הארצות: ניוזילנד, בלגיה, יוון,
אנגליה, איטליה, צרפת.

זהו למעשה הרקע הכללי להצעות התיקון
שבחוק המוצע.

ע.ע.

ז. טברסקי:

ברצוני לשאול: איזה תגמול מקבל נכה שדרגת נכותו היא 50% והוא נשוי עם ילד?

מר עמיר:

נכה שדרגת נכותו היא 50% והוא נשוי עם שני ילדים היה מקבל תגמול בסך 92 ל"י לפי החוק המוצע הוא יקבל תגמול בסך 60-57, כלומר, ב-30 ל"י פחות.

היו"ר ע. גוברין:

אני מציע לעבור לדיון על סעיפי החוק.

סעיף 1:

מר עמיר:

מספר מקבלי התגמול היום הוא 1088 איש. חלק גדול מהם מקבל תגמול מופחת שאינו עולה על 125,400 ל"י. במקרים רבים מקבל הנכה 24 ל"י ולעמים התגמול עולה ל-40-60 ל"י.

קבענו את התגמול בשיעור 2/3 מטשכורתו של עובד מדינה בדרגה 15. עי"כ החלק הגדול ביותר של הנכים יקבל יותר ממה שקיבל עד כה. כמובן, ברגע שנבטל אח שיטת ההפחתות הנכים שקיבלו תגמול בלתי מופחת יקבלו פחות או שלא יקבלו בכלל. הנכים שקיבלו את התגמול לפי הסעיף על הטיפול הרפואי לא ייפגעו, כי אלה יקבלו יותר, בהתאם לתיקון החוק. כן לא ייפגעו הנכים המקבלים את התגמול לפי סעיף ההשכלה הגבוהה, כי התגמול שלהם נקבע בתקנית ושם נקבע שהם יקבלו את התגמול בשיעור שקיבלו עד כה.

תיקון החוק יפגע בסך-הכל ב-167 איש, שחילקנו אותם ל-5 קבוצות: 1. 20 נשים בשוואות העובדות. במסך ביתן ואינן מבקשות עבודה; 2. חברי קיבוצים וקבוצות היות והם אינם מבקשים עבודה מחוץ לקיבוץ ואינם מצהירים על הכנסות, הם מקבלים תגמול בלתי מופחת; 3. עובדים שכירים; 4. עובדים עצמאיים; 5. נכים שאינם מעוניינים בעבודה בסך-הכל ישנם 55 איש שהם עובדים שכירים, מחלק מהם עובדים כמתלמדים בשכר של 100-120 ל"י לחודש, שזה מתחת לסכום הקובע. יחכן שלגבי קבוצה זו יצטרכו להפעיל את סעיף ההכשרה המקצועית. לחלק מהנכים השכירים יש משכורת ממוצעת של 130-150 ל"י לחודש, סכום הקרוב מאוד לשכר הקובע, ולו כל אחד מהם היה מרוויח 10-5 ל"י יותר, היה כבר מקבל תגמול מופחת.

ישנם כ-40 נכים העובדים כעצמאיים ומקבלים תגמול בלתי מופחת. למעשה, ישנם רק 26 אנשים כאלה, מכיון שכללו במספר זה גם נכים בעלי דרגת נכות של 100% ופעלה, אשר לא יקבלו פחות לפי כל סידור אחר, ותיקון החוק אינו בא לגרוע מהם. ישנם 26 נכים בעלי מפעלים פרטיים, המכריזים על הכנסות מתחת לסכום הקובע. לגבי נכים אלה גישתנו היתה שאין צורך להגדיל את התגמול, מכיון שהמדינה השקיעה כספים רבים לשיקומם, ואם מצבם באמת אינו טוב, מחלקת השיקום מוכנה לתת להם צווי תעסוקה, כפי שהיא נוהגת לכל נכה המכריז על עצמו כמחוסר פרנסה ומעוניין בעבודה.

נשארו 34 נכים שאינם עובדים ואינם מעוניינים בעבודה. מהם אחד מתכה לסידור אשר יקבלו בקרוב, שני נכים דורשים סידור עצמאי ואינם רוצים לעבוד כשכירים, ארבעה בני מיעוטים שאין להם ענין לעבוד מחוץ למקום מגוריהם, שנים רכשו השכלה גבוהה בעזרתנו, שנים לומדים כדי לגשת לבחינות הבגרות ובמידה ייעברו אותן יחול עליהם סעיף ההשכלה הגבוהה ו-5 היו מיוקמים ולמעשה צריכים היו לעבור לטעיף מחוסרי הפרנסה.

ע.ע.

ועדת העבודה

15.6.55

נשארו עוד 18 איים, מהם 15 הווקים
ו-3 נטואים. לרוב הווקים יש הורים, הם יושבים בבית, עוזרים בצורה
זו או אחרת ואין להם ענין לצאת לעבודה. בין שלושה הנטואים אחד בעל
דרגת נכות של 100% ילגביו אין בעיות. נשארו זני נכים שלגביהם צריך
לבדוק אם תיקון החוק בא לגרוע מהתגמול שלהם, או לא.

(אחרי כן תוספה חס)

5

היו"ר ע. גוברין:

אם אנחנו רוצים לסליח את החוק הזה, עלינו לקבוע סדר דיון כזה שיאפשר לנו לסליחו עד יום ג' הבא. אחרת לא נוכל להביאו לכנסת זו.

ז. טברסקי:

האם אין מסדר הבטחון יכול להבטיח פתרון למספר הקטן של הנכים, שלא ייפגעו?

א. שוטטק:

מכיון שהסדר הוא ב-99 אנשים שיפגעו, אני מציע שאלה יקבלו לא שני-סליחים משכר הדרגה, אלא את המכר הקובע בדרגה 15.

היו"ר ע. גוברין:

תחילה נחליט על סדר העבודה. אני מציע לעבור על החוק סעיף טעיף, לקבל את הסעיפים שאינם מעוררים בעיות, כדי שבישיבה הבאה גרון באותם הסעיפים שישארו.

י. ריפתין:

אני תוסך בדעתו של היו"ר ואני מציע שינהל את הישיבה כראות-עיניו.

ה ו ח ל ט: סעיף 1 נשאר לברור.

ס ע י ף 2:
=====

היו"ר ע. גוברין:

הנכים ורשו לבטל את ה-35%.

מא אמיר:

כלפי הנהג הקיים יש פה תוספת של כ-60%. הנכים מבקשים לעבור לתגמול חדשי קבוע.

א. שוטטק:

בחוק הזה יש שני דברים הנתונים לוויכוח. הנכים צודקים במה שהם אומרים. בכל הארצות אין אחוז נכות של 35%. בדרך-כלל היסוד הוא 10%. אם נפתור את הבעיה הזאת - נפתור את כל בעיית החוק הזה.

מר אמיר:

בנורבגיה ואנגליה האחוז הוא 20. בתורכיה, איטליה, יוגוסלביה, יפן, אוסטריה - 30%. מצלנו - 35%.

א. שוטטק:

נשום ארץ אין 35%.

ה ו ח ל ט: סעיף 2 נשאר לברור.

ס ע י ף 3:
=====

י. ריפתין:

הארגון ערער על "דמי-הנכות".

מר ליף:

מכיון שהיסוד הוא אחר, קבענו לזה שט אחר. אין התנגדות עקובית לקרוא לזה בשם "תגמול". אבל צריך לכתוב שהיסוד הוא אחר והתגמול אחר.

י. ויינס:

גם בארצות שנקבע האחוז שממנו מתחילים לשלם הבסיס הוא שונה. בארצות אחרות יש הבחנה בין תגמול - שזו סין פנטיה - שאתה מקבל לשם סחיה ונוסף לזה "אלוואנס" - הואות הנגרמות ע"י הנכות. ואלה הם דמי-הנכות.

ח.מ.

השאלה היא אם גם לגבי דמי-הנכות קיימות אותן
ההקלות במס' 18.

ה. ברגר:

כתוב בחוק שדין דמי נכות כדין תגמול.

מר לייף:

הדבר הזה לא בא להפלות בין נכה לנכה, אלא להבדיל
בין נכה שחי על התגמול שהוא מקבל - שזוהי פרנסתו -
לבין נכה שמתפרנס מעבודה אחרת ומקבל גם דמי-נכות, אבל אין הם מסתשים
לפרנסתו.

י. ויינצ:

בסעיף 3(ג) צריך להוסיף אחרי מס' 18, גם
מס' 19.

מר לייף:

ה ו ח ל ט: סעיף 3 נשאר לברור.
להוסיף בסעיף 3(ג) גם מס. 19.

סעיף 4:
=====

גם כאן מעוערים על האחרון.

י. ריפתין:

ה ו ח ל ט: סעיף 4 נשאר לברור.

סעיף 5:
=====

כאן גם כן יש ערעור על האחרון.

י. ריפתין:

ה ו ח ל ט: סעיף 5 נשאר לברור.

סעיף 6:
=====

הם מציעים דרגה 11 במקום 13.

י. ריפתין:

מר אמיר: כאן מופיע הדבר שהם ביקשו בזמנו. כאשר
הופיעו בוועדה הם דרשו דרגה 13. הם מקבלים
כאן למעשה יותר מדרגה 13, מכיון שיש כאן הקלות במס-הכנסה.

ה ו ח ל ט: אין התנגדות לסעיף 6.

סעיף 7:
=====

ה ו ח ל ט: לכל סעיף 7.

י. ויינצ: במקום זה יש להכניס תיקון לסעיף 10 בחוק
המקורי. הוועדה הרפואית אינה יודעת כיצד
עליה לעבוד, ועל-כן יש להוסיף כאן את המלה "מטכריותיה וסודרי עבודתה".

ה ו ח ל ט: לתקן סעיף 10 בחוק המקורי כך:

בסעיף קטן (א) לכתוב: חייל משוחרר שלקה בנכות.
בסעיף קטן (ב) להוסיף את המלה "ומטכריותיהן".

סעיף 8:
=====

בטעיף זה יש להוסיף את המלים "מיום שחרור של הנכה מהשרות הצבאי שבו אירע

י. וליצט:

המקרה שגרים לנכותו".

לקבל טעיף 8 עם התיקון: אחרי המלים "מיום שחרור של הנכה" - יבואו המלים "מהשרות הצבאי שבו אירע המקרה שגרים לנכותו".

ה ו ח ל ט:

זכות ערעור שמורה לחבר-הכנסת ריפתין.

בין טעיף 8 לטעיף 9 יבוא תיקון לטעיף 16 של החוק: למחוק טעיף קטן (ב).

סעיף 9:
=====

לקבל טעיף 9 עם התיקון: אחרי המלים "מיום שחרור של הנכה" - יבואו המלים "מהשרות הצבאי שבו אירע המקרה שגרים לנכותו".

ה ו ח ל ט:

זכות ערעור שמורה לחבר-הכנסת ריפתין.

סעיף 10:
=====

האם זכות הערעור שמורה כאן גם לנכה?

י. ריפתין:

גם לתובע וגם לקצין התגמולים. התובע הוא הנכה.

מר ליף:

אינני חושב שיש להשתמש בזכות ערעור במקרה מספיק לגבי נכים.

א. שומט:

אילו היה מדובר בנכה בודד - צדקת. אבל מכיון שמדובר בארגון נכים שיש לו יועצים מספיקים יש לאפשר להם את הדבר הזה.

הי"ר ע. גוברין:

טעיף 10 - נ ת ק ב ל.
זכות ערעור לחבר-הכנסת שומטק.

ה ו ח ל ט:

טעיף 11 - נ ת ק ב ל.

טעיף 12 - נ ת ק ב ל.
בתוספת פסקה שלישית שתחייב את הנכה לתת את כל העזרה הדרושה כדי לתבוע את הפיצויים מן האחראיים לנזק.

=====

- טעיף 13 - נ ת ק ב ל
- טעיף 14 - נ שאר לברוד
- טעיף 15 - נ ת ק ב ל
- טעיף 16 - נ ת ק ב ל

סעיף 17:
=====

י. וילנס:
יש כאן שני ערעורים. אני מציע לקבל את התיקון הראשון של הנכ"מ למעיף קטן (ב).
אני מציע לא לקבל את הצעתם למעיף ג'.

ה. ח. ל. ט:
לקבל סעיף 17 עם התיקון למעיף קטן (ב) -
לפי הצעת ארגון הנכ"מ).
לנסח סעיף 28 (א) מחוז

סעיף 18:
=====

ה. ח. ל. ט:
18 (א) - לקבל
18 (ב) - בשאר לברור
18 (ג) - לקבל
18 (ד) - לקבל.
הסתייגויות לחברי-הכנסת ריפתין,
טוטסק, וילנסקה.

חנני'ר ע. גוברין:
כיצד תונטח זכותם של נכ"י המלחמה בנאצים?

י. וילנס:
הצעת תיקון מתאים לחוק.
גם להם את אותם הסכומים והוא יצטרך להביא

חנני'ר ע. גוברין:
הענין הזה באוצר.
אני מציע שאחד-הכנסת ברבר שהיא יו"ר
ועדת-המסנה שטיפלה בחוק הזה, יברר את

אנו בקיים ישיבה פיוז שליטי הבז בשעה
17.00. נזמין גם את ב"כ המוסד לביטוח לאומי כדי לזון בתיקונים לחוק
הביטוח הלאומי.

א. וילנסקה:
אני מציעה שוועדת העבודה תברר את שאלה
של התערבות המשטרה והתקפת המשטרה על
עובדים שהתנגדו לניכוי המי-צטיעה משכר הדחק שלהם.

א. טוטסק:
אני מקבל את הצעתה ומציע להזמין את
שר המשטרה.

י. ריפתין:
גם אני תומך בהצעה זו.

הישיבה נועלה בשעה 11.00
=====